

Edukacija prosvijećenih poslovnih lidera na Zapadu u vremenu Kali Juge

Autor: mr. Ratka Jurković, Hrvatska

Prije četiri godine jedna prestižna skandinavska poslovna škola održala je studentsku konferenciju i anketirala studente o tome što je najbitnije za dobrog lidera. Od svih osobina, moralnost je bila na zadnjem mjestu. Te iste godine održana je prestižna konferencija Ekonomskog Foruma u Davosu, gdje su zaključci bili upravo suprotni – ekonomskoj realnosti nedostaju moralni lideri. Bila sam šokirana rezultatima te ankete i činjenicom da moji kolege studenti smatraju moralnost nebitnom za lidera. Međutim, veći šok bila mi je činjenica da profesori, koji su iskoristili rezultate za objavljivanje stručnog članka, nisu smatrali alarmantnim takve stavove budućih poslovnih lidera.

Znanstvena istraživanja rekla bi da je razlog takvih stavova kod studenata poslovnih škola njihovo neiskustvo ili naprosto sklonost takvom sumnjivom moralnom ponašanju. Međutim, zanemarujemo činjenicu da još uvijek mnogi predavači smatraju da se etičnost ne može i ne treba učiti u poslovnim školama. Za njih, moral se uči u tradicionalnim mjestima socijalizacije, kao što su roditeljskom dom, crkva, prijatelji i to je dovoljno. Međutim, da li je to zaista tako?

Priznati američki stručnjak za poslovno vođenje Warren Bennis, rekao je da je smisao vođenja sposobnost slobodnog i potpunog izražaja pojedinca. Ono što je potrebno je više Mi nego Ja orijentiranih lidera. Nadalje, mnoga sveučilišta, uključujući i ona najprestižnija tzv. Ivy League sveučilišta, stvaraju uskogrudne specijaliste koji su čarobnjaci za stvaranje novca zato što su naučeni kako raditi stvari umjesto kako biti.

Vrijednosti koje promiče moderno zapadno obrazovanje, (uključujući i poslovno) temelje se na znanstvenim i filozofskim dostignućima 18 i 19. stoljeća koja su zagovarala: racionalnost (mislim, dakle jesam), maksimizaciju vlastitog interesa (temelj današnjih eko-

nomskih teorija), Socijalni Darwinizam (konkurencija i opstanak najčvršćih), relativizam (istina nije apsolutna nego ovisna o situaciji), pozitivizam (vjerodostojno znanje je samo ono koje se može izmjeriti i numerički izraziti). Bilo bi krivo tvrditi da je obrazovanje jedini krivac za korporativne prijevare koje vidamo osobito posljednjih godina. Međutim, obrazovanje igra veliku ulogu u socijalizaciji svake individue. Shodno tome, ne možemo zanemariti utjecaj obrazovanja na moralni pad poslovnih lidera.

Pohlepa, farizejstvo, prijevare, karakteristične su za vrijeme pada u Kali Yugi, kako ga je nazvao Srila Prabupada. To je vrijeme pada kako moralnih vrijednosti tako i istinske duhovnosti, suosjećanja i empatije. Čini se kao da je ljudska vrsta uhvaćena u vrtlog viših kozmičkih događanja i osuđena na propast.

Međutim, na ovom svijetu još uvijek postoje ljudi sposobni razbuktati vlastiti unutarnji plamen dobrote i zapaliti iskru u drugim ljudima. Takvi duhovni ljudi nazivaju se prosvijećenim liderima. Svi smo čuli za barem jednoga od njih – Gandhi, Martin Luther King, Buda, Svami Madhavananda, Dalai Lama, Isus Krist. Svi oni naš su izvor inspiracije, molitve i vodstva.

U poslovnom svijetu, prosvijećeni lideri su oni koji stavljaju interese svojih zaposlenika prije vlastitih. Njihove riječi i djela su jedno, zato što proizlaze iz dubokog duhovnog integriteta i znanja što je dobro a što loše. Zbog toga što slušaju svoj unutarnji glas, obično iz nazivaju iracionalnima. Često idu protiv vjetera, i zovu ih luđacima ili sanjarima. Njihove vizije čine ih ljudima ispred svog vremena a svojim djelima oni stvaraju dugoročno postojane rezultate.

Ono što je potrebno za obrazovanje prosvijećenih lidera je promjena obrazovne paradigme, ne samo u poslovnim školama nego u cijeloj akademskoj zajednici. Mišljenja sam da obrazovanje ne treba razvijati poslovnog, političkog ili bilo kakvog drugog lidera nego prije svega ljudsko biće od integriteta. Biti lider je samo uloga, kao što je to biti računovođa, roditelj, ljubavnik. Sve te uloge zrače iz jednog centra, budisti bi ga nazvali priroda Bude u svima nama, centru temeljnih vrijednosti koje posjedujemo i trebamo njegovati.

Integritet se gradi prihvaćanjem sebe ne kao racionalnih nego stvarnih ljudskih bića, sastavljenih od promišljanja i osjećaja, koji su jednako važni u našim životima. Razvoj integriteta ne podrazumijeva memoriranje bezbroj teorija iz različitih područja. Teorije su intelektualni alati koji trebaju biti nadopunjeni našom sposobnošću osjećanja. Takav balans razmišljanja i osjećaja trebao bi biti inkorporiran u akademski svijet i iskorišten za razvoj empatije i svjesnosti o posljedicama djela koje činimo.

Kao znanstvenik iz područja ekonomije, voljela bih da poslovne škole počnu organizirati duhovne seminare, gdje bi poslovni lideri govorili studentima o unutarnjim dilemama sa kojima se suočavaju u tijeku svoje karijere. Voljela bih da poslovne škole potiču studente ne samo da šalju novac u siromašne afričke zemlje, nego da ih potiču da provedu jedan semester, koji bi im se priznao kao dio školskog programa, u dobrovoljnom radu na takvim područjima. (Uostalom, i ne moramo ići tako daleko. Siromaštvo je prisutno i u našim matičnim zemljama.) Na kraju, voljela bih da nas poslovne škole inspiriraju javnim tribinama sa prosvijećenim liderima današnjice. Pod njima mislim na sve one ljude koji vide ovaj prekrasni planet kao mjesto nesebičnosti umjesto sebičnosti, suradnje umjesto konkurencije i tolerancije umjesto agresije.